

Димченко О.В.доктор економічних наук, професор,
Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова**Тараруєв Ю.О.**кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова**Аболхасанзад А.**здобувач
Харківського національного університету міського господарства
імені О.М. Бекетова**Dymchenko Olena**

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

Tararuiev Iurii

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

Abolhasanzad Alireza

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕКОНОМІЧНЕ ПОНЯТТЯ

INVESTMENT ATTRACTION OF THE ENTERPRISE AS AN ECONOMIC CONCEPT

Стаття присвячена аналізу підходів до визначення інвестиційної привабливості підприємства як одного з найбільш важливих економічних понять. Вибір такої теми дослідження пояснюється наявністю досить різних позицій щодо змісту інвестиційної привабливості, а також необхідністю уточнення значення цього терміна. Порівняння підходів до визначення інвестиційної привабливості здійснювалось на основі використання морфологічного аналізу, що передбачає виявлення ключових слів та встановлення найбільш суттєвих ознак інвестиційної привабливості, що виділяються авторами наукових публікацій. За результатами аналізу сформульовано авторське визначення інвестиційної привабливості підприємства. Крім того, проаналізовано зв'язок інвестиційної привабливості з такими спорідненими поняттями, як «інвестиційний клімат» та «інвестиційна активність», а також встановлено найбільш суттєві розбіжності між згаданими економічними категоріями.

Ключові слова: інвестиційна привабливість підприємства, інвестиційний клімат, інвестиційна активність, підходи до визначення інвестиційної привабливості підприємства.

Статья посвящена анализу подходов к определению инвестиционной привлекательности предприятия как одного из наиболее важных экономических понятий. Выбор такой темы исследования объясняется наличием достаточно различных позиций касательно содержания инвестиционной привлекательности, а также необходимостью уточнения значения этого термина. Сравнение подходов к определению инвестиционной привлекательности осуществлялось на основе использования морфологического анализа, который предусматривает выявление ключевых слов и установление наиболее существенных признаков инвестиционной привлекательности, выделяемых авторами научных публикаций. По результатам анализа сформулировано авторское определение инвестиционной привлекательности предприятия. Кроме того, проанализирована связь инвестиционной привлекательности с такими родственными понятиями, как «инвестиционный климат» и «инвестиционная активность», а также установлены наиболее существенные расхождения между упомянутыми экономическими категориями.

Ключевые слова: инвестиционная привлекательность предприятия, инвестиционный климат, инвестиционная активность, подходы к определению инвестиционной привлекательности предприятия.

The article is devoted to the analysis of approaches to the enterprise investment attractiveness determining. The enterprise investment attractiveness appears as a subject of many theoretical papers and we know it as one of the most important economic concepts. The paper topic choice can be explained by the presence of the different points of view concerning the investment attractiveness essence as an economic term. Comparison of approaches to the definition of investment attractiveness is based on the use of morphological analysis in the paper. Morphological analysis involves the keywords identification for each investment attractiveness definition. Also the attributes of that concept was revealed and analyzed in the paper. As a result we presented own approach to define investment attractiveness of the enterprise. Also in the paper is presented important conclusions based on comparison investment attractiveness and such well-known concepts as investment climate and investment activity. According to the results of the analysis of the definitions of the term "investment climate" it is confirmed that it is used mainly to characterize the conditions of investment in the territory of a particular region or state as a whole. At the same time, the presence of investment-friendly enterprises is one of the most important conditions for the formation and improvement of the investment climate. In the paper is substantiated the point of view that the concept of investment activity should be used only to characterize the intensity of investment activity of investors as key actors in the investment process. Also we realized that the connection of all the considered concepts is manifested in the fact that their economic content reflects the functions of the subjects of the investment process, which include enterprises in need of investment, state authorities and other economic subjects.

Key words: investment attractiveness of an enterprise, investment climate, investment activity, approaches to determining the investment attractiveness of an enterprise.

Постановка проблеми. Трансформаційні процеси, що характерні для економічних систем різного рівня, не лише обумовлюють зростання або зниження наукового інтересу до теоретичних аспектів та практичних особливостей застосування тих чи інших економічних методів, але й іноді спричиняють появу нових підходів до визначення економічних понять. Так, за умов планової економіки поняття «інвестиційна привабливість підприємства» не набуло поширення на пострадянському просторі, бо головним суб'єктом економічної діяльності та соціальної активності визнавалась виключно держава, а приватна власність та приватні інвестиції трактувались як атрибут ринкової економіки.

Однак на початку 90-х років ХХ ст. ситуація докорінно змінилась, адже концентрація капіталу привела до появи значних інвесторів, що особливо проявилось у реальному секторі економіки країни (варто відзначити, що фондовий ринок нашої країни досі вважається нерозвиненим). Пожвавлення інвестиційної активності обумовило зростання наукового інтересу до визначення та уточнення змісту такого поняття, як «інвестиційна привабливість підприємства». Аналіз актуальних публікацій вказує на те, що досить значна кількість науковців у своїх роботах приділяє увагу обґрунтуванню підходів до визначення інвестиційної привабливості підприємства, але має місце неузгодженість позицій вчених щодо змісту згаданого терміна. Задля систематизації визначень інвестиційної привабливості підприємства та формулювання власного підходу до змісту цього поняття необхідно перш за все навести відповідні позиції вітчизняних та зарубіжних вчених з подаль-

шим проведенням концептуального аналізу та обґрунтуванням власної позиції щодо цього.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед дослідників, які так чи інакше визначали інвестиційну привабливість підприємства, варто відзначити таких, як І.О. Бланк, О.В. Бражко, А.Г. Загородній, Т.І. Костюк, В.М. Хобта. Їх точки зору доцільно представити в табличному вигляді (табл. 1).

Метою статті є уточнення поняття «інвестиційна привабливість підприємства» за результатами аналізу основних підходів до його визначення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Враховуючи сформульовану вище мету написання статті, вважаємо необхідним класифікувати наведені визначення з використанням ключових слів та їх основних ознак з подальшим аналізом отриманих результатів. За даними таблиці можна зробити висновок, що значна кількість авторів у своїх визначеннях передбачає кількісне визначення інвестиційної привабливості підприємств, вважаючи її показником або сукупністю показників. Однак існують також інші варіанти (табл. 2).

За результатами групування визначень інвестиційної привабливості підприємства можна відзначити, що іноді автори передбачають або припускають застосування інтегрального оцінювання для визначення інвестиційної привабливості підприємства. З іншого боку, переважна більшість так чи інакше розглядає інвестиційну привабливість як сукупність характеристик, умов, можливостей, перспектив інвестування.

Цікавим є той факт, що за поєднання перелічених умов має місце визначення єдиного

Визначення поняття «інвестиційна привабливість підприємства»

№	Автор	Визначення
1	О.А. Андраш	Показник, який характеризує можливість генерування максимального прибутку внаслідок інвестиційного впливу на нього [1].
2	І.О. Бланк	Узагальнююча характеристика переваг і недоліків інвестування окремих напрямів та об'єктів з позиції конкретного інвестора [2, с. 59].
3	О.В. Бражко	Інтегральна характеристика, достатня соціально-економічна, організаційно-правова, морально-психологічна й суспільно-політична зацікавленість суб'єкта інвестиційної діяльності у вкладанні своїх коштів у той чи інший об'єкт [3, с. 18].
4	С.О. Гуткевич	Узагальнююча характеристика переваг та недоліків інвестування окремих напрямів та об'єктів з позиції конкретного інвестора [4].
5	А.Г. Загородній	Сукупність характеристик його виробничої, комерційної, фінансової, управлінської діяльності та особливостей інвестиційного клімату, що свідчать про доцільність здійснення інвестицій в нього [5, с. 358].
6	Т.І. Костюк	Складне економічне поняття, яке має системний характер, що виявляється в комплексі правил та умов вкладання інвестиційних ресурсів у той чи інший об'єкт у визначений час [6, с. 50].
7	М.Н. Крейніна	Рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, яке може визначатися чи оцінюватися значеннями відповідних показників, зокрема інтегрального оцінювання [7].
8	І.В. Нападівська	Системна сукупність перспективних можливостей вкладення коштів задля отримання економічних вигід у майбутньому як наслідок результатів минулої господарської діяльності потенційного об'єкта інвестування, суб'єктивно оцінюваної інвестором [8, с. 57].
9	П.Т. Саблук, М.І. Кісіль, М.Ю. Коденська	Визначається інтегральною сукупністю критеріїв дієвості умов інвестування, які забезпечують особистий інтерес інвесторів до вкладення капіталу задля його примноження або отримання соціального ефекту [9].
10	А.В. Пилитяк	Інтегральна характеристика окремих підприємств як об'єктів майбутнього інвестування з позиції перспективності розвитку виробництва й обсягів збуту продукції, ефективності використання активів, їх ліквідності, стану платоспроможності та фінансової стійкості [10, с. 83].
11	В.М. Хобта	Інтегральна характеристика підприємства щодо наявного стану, можливостей розвитку, обсягів та перспектив отримання й розподілу прибутку, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості підприємства, ділової активності та рентабельності [11].
12	Д.М. Черваньов	Сукупність показників його фінансово-економічного стану, на основі аналізу яких потенційний інвестор може прийняти управлінське рішення щодо доцільності вкладення вільних коштів у розвиток цього підприємства без значного ризику їх втрати або неотримання очікуваного доходу на інвестований капітал [12].

інтегрального критерія доцільності здійснення інвестицій. Таким чином, ті автори, що вважають інвестиційну привабливість критерієм здійснення доцільності інвестицій, прагнуть полегшити процес прийняття інвестором рішення про доцільність інвестування через узагальнення важливої для нього інформації.

Натомість існує дещо інший підхід, за якого інвестиційна привабливість визначається інвестором на основі комплексного оцінювання діяльності підприємства, насамперед його фінансового стану. Причому В.М. Хобта припускає застосування інтегральної оцінки навіть тоді, коли про оцінювання переваг (або недо-

ліків) інвестування не йдеться. Очевидно, що в такому разі визначення інтегрального показника інвестиційної привабливості пов'язане з обробленням значного обсягу даних з урахуванням також тих факторів діяльності підприємства що не є суттєвими для кожного конкретного інвестора. Фактично йдеться про застосування методів економічної діагностики для обґрунтування управлінських рішень у сфері інвестиційної діяльності.

Також цікавою є точка зору М.Н. Крейніної, за якої інвестиційна привабливість визначається рівнем задоволення потреб інвестора. Однак знову ж таки складність чіткого вста-

Таблиця 2

Аналіз підходів до визначення інвестиційної привабливості підприємства

Автор	Ключове слово або вираз	Додаткові ознаки				
		Інт	ІП	ФС	ФН	ІК
І.О. Бланк	Характеристика переваг і недоліків умов або доцільності інвестування					
С.О. Гуткевич						
О.В. Бражко		+				
А.Г. Загородній						+
І.В. Нападовська				+		
П.Т. Саблук та інші автори		+				
Т.І. Костюк						
В.М. Хобта	Інтегральна характеристика підприємства	+		+		
Д.М. Черваньов				+		
А.В. Пилитяк				+		
М.Н. Крейніна	Рівень задоволення потреб або інтересів інвестора	+				
О.А. Андраш	Показник, що характеризує можливість генерування максимального прибутку			+		

Умовні позначення: Інт – передбачається інтегральна оцінка інвестиційної привабливості; ІП – у той чи інший спосіб враховано інвестиційний потенціал; ФС – показники фінансового стану підприємства використовуються для визначення його інвестиційної привабливості; ФН – врахування формалізованих та неформалізованих чинників інвестиційної привабливості підприємства; ІК – врахування інвестиційного клімату як чинника інвестиційної привабливості

новлення таких потреб ускладнює визначення інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання.

Стосовно підходу О.А. Андраш, (за якого інвестиційна привабливість підприємства визначається його можливістю генерувати прибуток) можна сказати, що перевагами такого визначення є конкретність та зрозумілість критеріїв інвестиційної привабливості. Однак ця позиція не враховує таких чинників формування інвестиційної привабливості, як ризикованість інвестицій, характер продукції підприємства, насиченість ринку, географічні фактори.

Підсумовуючи викладене вище, можемо сформулювати такі висновки щодо розуміння дослідниками сутності категорії інвестиційної привабливості підприємства.

1) Визначаючи інвестиційну привабливість, дослідники наводять схожі за змістом визначення, що загалом відображають зміст економічної категорії, про яку йдеться. При цьому більшість учених поділяє думку про те, що інвестиційна привабливість відображає переваги, недоліки, характеристики або умови інвестування з урахуванням потреб, інтересів та можливостей інвестора.

2) Автори визначень дотримуються поглядів щодо необхідності застосування критеріїв визначення інвестиційної привабливості підприємства. За одного з підходів критерій є інтегральним показником, що дає змогу інвестору отримати узагальнене уявлення про

перспективи інвестування, за іншого – визначення інвестиційної привабливості необхідно проводити комплексно з розрахунком показників фінансового стану підприємства та інших коефіцієнтів, що характеризують його діяльність.

3) Деякі дослідники дотримуються досить оригінальних поглядів на сутність інвестиційної привабливості, але ці погляди, на нашу думку, потребують конкретизації.

За результатами проведеного аналізу наведемо власне визначення інвестиційної привабливості підприємства. Отже, інвестиційна привабливість підприємства – це комплексна характеристика підприємства, що має такі суттєві ознаки:

- залежить від конкретних умов здійснення інвестицій;
- визначається з урахуванням інтересів інвесторів та перспектив розвитку підприємства;
- може бути розрахована шляхом інтегрального показника на основі узагальнення кількісних та якісних факторів, що впливають на діяльність підприємства.

На нашу думку, наведене визначення найбільш повно відображає зміст інвестиційної привабливості як економічної категорії, бо поєднує суттєві риси всіх розглянутих раніше підходів до тлумачення цього терміна.

Далі доцільно розглянути зміст суміжних категорій, до яких належать інвестиційний клімат, інвестиційна активність та інвестиційний потенціал.

Як правило, термін «інвестиційний клімат» не використовується для характеристики підприємств, а застосовується для позначення умов інвестиційної діяльності в межах територіальних утворень, тобто певних регіонів або країни загалом.

У широкому розумінні інвестиційний клімат є сукупністю політичних, соціально-економічних, фінансових, соціально-культурних, організаційно-правових та географічних факторів, які притаманні певній країні та визначають її привабливість для іноземного інвестора.

Отже, інвестиційний клімат – це комплекс умов, правил та принципів здійснення інвестиційної діяльності, що поширюються на всіх інвестиційних суб'єктів, що діють на певній території. Однак у сучасних реаліях здійснення діяльності підприємства не закріплене за певною територією та може змінювати власну локацію в разі погіршення умов функціонування, через що поняття «інвестиційний клімат» частіше застосовують для характеристики регіонів, а не підприємств.

В економічній літературі існують різні підходи до визначення інвестиційного клімату регіону. Наприклад, у роботах В.Ф. Грицайчука і В.П. Попкова зазначено, що інвестиційний клімат – це середовище, в якому протікають інвестиційні процеси. Він формується під впливом взаємопов'язаного комплексу законодавчо-нормативних, організаційно-економічних, соціально-політичних та інших факторів, які визначають умови інвестиційної діяльності в окремій країні, регіоні, місті [13; 14]. На думку А.А. Пересади, під інвестиційним кліматом варто розуміти сукупність політичних, правових, економічних та соціальних умов, що забезпечують інвестиційну діяльність вітчизняних та закордонних інвесторів [15]. В.М. Головатюк стверджує, що інвестиційний клімат – це сукупність факторів регіональної дії, що визначають можливості компаній та формують у них стимули для здійснення продуктивних інвестицій, створення робочих місць та розширення своєї діяльності [16, с. 2]. Б.А. Карпінський визначає інвестиційний клімат як внутрішню атмосферу (енергетику), яка сформована на конкретній території та впливає на позицію інвестора щодо прийняття рішення стосовно інвестування об'єктів цієї території [17].

Наведені визначення мають суттєву спільну рису: інвестиційний клімат розглядається у роботах згаданих авторів як умова або можливість здійснення інвестиційної діяльності на рівні регіону або держави. Отже, формування сприятливого інвестиційного клімату є одним з найважливіших завдань розвитку окремих регіонів або держави загалом. З іншого боку,

відсутність інвестиційно привабливих підприємств на території регіону або держави зводить нанівець зусилля щодо формування інвестиційного клімату, бо в такому разі інвестори матимуть сприятливі умови для інвестування, але будуть позбавлені об'єктів вкладення коштів.

Іншими словами, успішне формування інвестиційного клімату на рівні регіону або держави має доповнюватись успішною діяльністю підприємств щодо підвищення власної інвестиційної привабливості, що забезпечить розвиток суб'єктів господарювання на засадах залучення та ефективного використання коштів інвесторів.

Однак інвестори як основні суб'єкти інвестиційної діяльності також беруть активну участь у процесі розвитку підприємств, а їх діяльність позначається терміном «інвестиційна активність». Щодо сутності цього поняття також не існує узгодженості позицій авторів наукових робіт.

Деякі дослідники вважають інвестиційну активність результатом інвестиційної діяльності. Наприклад, Л.М. Салімов стверджує, що «інвестиційна активність у широкому сенсі є фактичним результатом складної динамічної взаємодії, з одного боку, можливостей інвестування, а з іншого – рівня ймовірності досягнення заданої кінцевої мети інвестиційної діяльності» [18, с. 87]. І.А. Мостовщикова та І.А. Соловйова переконані в тому, що інвестиційна активність – це якийсь вимірний результат інвестиційної діяльності об'єкта, що відображає реалізацію його потенційних можливостей за наявних ризиків [19, с. 61]. Таким чином, означені дослідники вважають інвестиційну активність критерієм ефективності інвестиційної діяльності. Ю.А. Малахова наголошує на тому, що інвестиційна активність характеризує обсяги й темпи інвестиційної діяльності підприємства для підвищення рівня ефективності основної діяльності підприємства [20, с. 56].

Альтернативний підхід до визначення інвестиційної активності полягає в тому, щоби вважати інвестиційну активність не результатом, а певною характеристикою інвестиційної діяльності. Так, Т.П. Левченко та О.В. Єпанешнікова вважають, що інвестиційна активність – це активізація інвестиційної діяльності, яка характеризується здатністю об'єкта інвестування відповідати економічним потребам суспільства [21].

Перший з розглянутих підходів до визначення інвестиційної активності, на нашу думку, не є досить обґрунтованим, оскільки для характеристики результатів інвестиційної діяльності підприємства запропоновано цілу низку показників: від обсягів інвестицій та грошових потоків щодо інвестиційної діяльності до всім

відомим показникам економічної ефективності інвестиційних проєктів. Отже, віднесення інвестиційної активності до критеріїв інвестиційної діяльності підприємства позбавлене конкретики.

Віднесення інвестиційної активності до ознак інвестиційної діяльності фактично означає її ототожнення з ефективністю, доцільністю, цілеспрямованістю та іншими ознаками інвестиційної діяльності, що також пов'язане із суттєвими протиріччями в процесі розуміння сутності інвестиційної активності.

На нашу думку, інвестиційна активність характеризує не інвестиційну діяльність як таку, а саме інтенсивність цієї діяльності, яка здійснюється конкретним інвестором як суб'єктом інвестиційного процесу й відображає його прагнення вкладати кошти в інвестиційні проєкти. Іншими словами, інвестиційна активність, на відміну від діяльності, відображає зусилля інвестора щодо реалізації інвестиційних можливостей з урахуванням інвестиційного клімату регіону та наявності інвестиційно привабливих підприємств.

При цьому інвестиційна активність характеризує саме процес, а не результат інвестування (для характеристики результату є поняття ефекту та ефективності інвестицій) й може вимірюватись як обсягами інвестицій, так й іншими показниками (кількістю проєктів, що реалізуються інвестором одночасно в певний період часу, успішною участю інвестора в тендерних торгах, освоєнням нових ринків, ініціюванням нових видів діяльності тощо).

Варто відзначити, що деякі дослідники пов'язують інвестиційну активність з можливостями залучення інвестицій у власний розвиток економічних суб'єктів на різних рівнях економіки. У цьому разі йдеться не про активність інвесторів, а про активність підприємств або регіонів, що потребують інвестицій. Наприклад, на думку Є.О. Казакевича, інвестиційна активність – це сукупність власних фінансових можливостей щодо залучення зовнішніх фінансових ресурсів [22]. Згідно з І.В. Гришиною, інвестиційна активність – це розвиток та інтенсивність інвестиційної діяльності на підприємстві, що характеризується обсягом і темпами залучення інвестицій в основний капітал підприємства [23, с. 7]. Наведений вище підхід видається логічним, адже не лише інвестори, але й підприємства докладають зусиль для інтенсифікації інвестиційних процесів. Однак з позиції теорії інвестиційного аналізу суб'єктами інвестиційного процесу є саме інвестори, тоді як підприємства, що потребують інвестицій, умовно можуть розглядатись як об'єкти (особливо тоді, коли йдеться про придбання контрольних

пакетів акцій у процесі здійснення фінансових інвестицій). Крім того, залучення інвестицій для підприємств є не процесом, а результатом підвищення власної інвестиційної привабливості.

Таким чином, є підстави вважати, що інвестиційна активність характеризує саме інвесторів, а не підприємства, що потребують інвестицій, або інші потенційні об'єкти вкладення інвестиційних коштів. Отже, вживаючи вислів «інвестиційна активність», матимемо на увазі інвестиційну активність інвестора, що, на нашу думку, цілком відповідає змісту й призначенню означеного терміна.

За результатами аналізу змісту інвестиційної привабливості підприємства, інвестиційного клімату (переважно регіону або держави загалом) та інвестиційної активності (інвестора) можна дійти важливого висновку про те, що кожна з перелічених категорій узагальнено відображає роль, значення й основні функції економічних суб'єктів, що задіяні в інвестиційному процесі. Проаналізуємо це твердження детальніше.

1) Інвестиційна привабливість підприємства фактично є комплексною характеристикою підприємства, що потребує інвестицій для забезпечення власного розвитку, тому для потенційних інвесторів виступає об'єктом інвестування. Отже, головним завданням підприємства є підвищення власної інвестиційної привабливості для залучення інвестицій та посилення власних позицій вже як суб'єкта інвестиційної діяльності.

2) Інвестиційний клімат – це сукупність умов для здійснення інвестиційної діяльності в межах регіону або держави. Інвестиційний клімат формується за безпосередньої участі органів місцевого самоврядування, а його покращення вважається однією з найважливіших умов регіонального розвитку.

3) Інвестиційна активність характеризує зусилля інвестора, пов'язані зі здійсненням інвестицій, та вимірюється залежно від інтенсивності їх здійснення впродовж певного періоду часу.

Інвестиційна активність дає змогу отримати уявлення про масштаби здійснення інвестицій, відображаючи процес, а не результат вкладення коштів. Інвестиційна активність вказує на головне завдання інвестора в інвестиційному процесі, а саме нарощування обсягів інвестування коштів (рис. 1).

Висновки з проведеного дослідження. З огляду на дослідження можна зробити такі висновки.

1) Досить поширеним є уявлення про інвестиційну привабливість підприємства як про характеристику переваг і недоліків умов або

Рис. 1. Зв'язок інвестиційної привабливості підприємства та суміжних понять

доцільності інвестування. За результатами уточнення цього підходу сформульоване визначення інвестиційної привабливості як комплексної характеристики підприємства що має такі суттєві ознаки, як залежність від конкретних умов здійснення інвестицій; визначення з врахуванням інтересів інвесторів та перспектив розвитку підприємства; можливість розрахування шляхом інтегрального показника на основі узагальнення кількісних та якісних факторів, що впливають на діяльність підприємства.

2) За результатами аналізу визначень терміна «інвестиційний клімат» підтверджено, що він використовується переважно для характеристики умов здійснення інвестицій на терито-

рії певного регіону або держави загалом. При цьому наявність інвестиційно привабливих підприємств є однією з найважливіших умов формування та покращення інвестиційного клімату.

3) Обґрунтовано точку зору, за якої поняття інвестиційної активності доцільно використовувати лише для характеристики інтенсивності інвестиційної діяльності інвесторів як ключових суб'єктів інвестиційного процесу.

4) Встановлено, що зв'язок усіх розглянутих понять проявляється в тому, що їх економічний зміст відображає функції суб'єктів інвестиційного процесу, до яких належать підприємства, що потребують інвестицій, органи державної влади та місцевого самоврядування, інвестори.

Список використаних джерел:

1. Андраш О.А. Оцінка інвестиційної привабливості підприємств туристичної галузі. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/andrash.htm.
2. Бланк І.О., Гуляєва Н.М. Інвестиційний менеджмент : навчальний посібник. Київ : КНТЕУ, 2003. 397 с.
3. Бражко О.В. Особливості формування оцінки інвестиційної привабливості економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 12. С. 16–20.
4. Гуткевич С.О. Формирование инвестиционной привлекательности аграрного сектора экономики : дисс. ... докт. экон. наук : спец. 08.07.02 ; Национальный научный центр. Киев, 2004. 384 с.
5. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. Київ : Знання, 2004. 587 с.
6. Костюк Т.І. Інвестиційна привабливість економіки України: реалії та перспективи. *Вісник Донецького інституту соціальної освіти* : у 3 т. 2005. Т. 1. С. 48–58.
7. Крейнина М.Н. Анализ финансового состояния и инвестиционной привлекательности акционерных обществ в промышленности, строительстве и торговле. Москва : МВ-Центр, 1994. 256 с.
8. Нападовська І.В. Теоретичні та методологічні аспекти дослідження інвестиційної привабливості підприємств України. *Вісник Донецького Державного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Економічні науки*. 2005. № 4 (28). С. 55–60.

9. Саблук П.Т., Кісіль М.І., Коденська М.Ю. та ін. Інвестиційна привабливість аграрно-промислового виробництва регіонів України / за ред. М.І. Кісіля, М.Ю. Коденської. Київ : ННЦ ІАЕ, 2005. 478 с.
10. Пилитяк А.В. Инвестиционная привлекательность регионов Украины: социально-демографический аспект. *Економіка України*. 2004. № 8. С. 82–85.
11. Хобта В.М., Мешков А.В., Попова О.Ю. Активізація і підвищення ефективності інвестиційних процесів на підприємствах : монографія. Донецьк : НАН України, Ін-т економіки промисловості, ДНТУ, 2005. 343 с.
12. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств : навчальний посібник. Київ : Знання-Прес, 2003. 622 с.
13. Грицайчук В.Ф. Інвестиційна привабливість регіону в умовах трансформації економіки України. *Вісник Донецького державного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Економічні науки*. 2005. № 4. С. 11–16.
14. Попков В.П., Семенов В.П. Организация и финансирование инвестиций. Санкт-Петербург : Питер, 2001. 224 с.
15. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом : навчальний посібник. Київ : Лібра, 2002, 472 с.
16. Головатюк В.М., Соловьев В.П. Проблемно-ориентированные подходы в оценке инвестиционной привлекательности социально-экономической среды в контексте инновационного развития. URL: http://iee.org.ua/files/alushta/02-golovatyuk-problemno_or.pdf.
17. Карпінський Б.А. Інвестиційний клімат України. *Фінанси України*. 2001. № 7. С. 139–148.
18. Салимов Л.Н. Сущность инвестиционной активности и ее значение в управлении региональной экономикой. *Вестник Челябинского государственного университета*. 2009. № 9 (147). Вып. 20. С. 83–88.
19. Мостовщикова И.А., Соловьева И.А. Инвестиционная активность и инвестиционный профиль организации. *Научный диалог. Экономика. Право. Политология*. 2013. № 7(19). С. 58–70.
20. Малахова Ю.А. Інвестиційна привабливість підприємства та чинники, що її визначають. *Науковий вісник ХДУ. Економічні науки*. 2016. Вип. 21. Ч. 2. С. 55–58.
21. Левченко Т.П., Епанешникова О.В. Оценка инвестиционной активности индустрии гостеприимства. *Вестник СГУТиКД*. 2012. № 1(19). С. 54–60.
22. Казакевич Е.А. Формирование инвестиционного климата в урбанизированном промышленном комплексе (методический аспект) : дисс. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.05. Новосибирск, 2002. 175 с.
23. Гришина И.В., Шахназаров А.Г., Ройзман И.И. Комплексная оценка инвестиционной привлекательности и инвестиционной активности российских регионов: методика определения и анализ взаимосвязей. *Инвестиции в России*. 2001. № 4. С. 5–11.

References:

1. Andrash O.A. Otsinka investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstv turystychnoi haluzi [Estimation of investment attractiveness of enterprises of tourism industry]. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/andrash.htm. (in Ukrainian)
2. Blank I.O., Huliaieva N.M. (2003). Investytsiinyi menedzhment : navchalnyi posibnyk [Investment management: tutorial]. Kyiv : KNTEU. (in Ukrainian)
3. Brazhko O.V. (2009). Osoblyvosti formuvannia otsinky investytsiinoi pryvablyvosti ekonomiky [Features of forming an estimation of investment attractiveness of the economy]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 12, 16–20. (in Ukrainian)
4. Gutkevich S.O. (2004). Formirovanie investitsionnoy privlekatelnosti agrarnogo sektora ekonomiki [Formation of investment attractiveness of the agrarian sector of the economy] : diss. ... dokt. ekon. nauk : spets. 08.07.02 ; Natsionalnyi nauchnyi tsentr. Kiev. (in Russian)
5. Zahorodnii A.H., Vozniuk H.L., Smovzhenko T.S. (2004). Finansovyi slovnyk [Financial dictionary]. Kyiv : Znannia. (in Ukrainian)
6. Kostiuk T.I. (2005). Investytsiina pryvablyvist ekonomiky Ukrainy: realii ta perspektyvy [Investment attractiveness of Ukraine's economy: realities and prospects]. *Visnyk Donetskoho instytutu sotsialnoi osvity*, 1, 48–58. (in Ukrainian)
7. Kreynina M.N. (1994). Analiz finansovogo sostoyaniya i investitsionnoy privlekatelnosti aktsionermykh obschestv v promyshlennosti, stroitelstve i trgovle [Analysis of financial status and investment attractiveness of joint-stock companies in industry, construction and trade]. Moskva : MV-Tsentr. (in Russian)
8. Napadovska I.V. (2005). Teoretychni ta metodolohichni aspekty doslidzhennia investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstv Ukrainy [Theoretical and methodological aspects of research of investment attractiveness of Ukrainian enterprises]. *Visnyk Donetskoho Derzhavnoho universytetu ekonomiky i torhivli im. M. Tugan-Baranovskoho. Ekonomichni nauky*, 4 (28), 55–60. (in Ukrainian)

9. Sabluk P.T., Kisil M.I., Kodenska M.Iu. ta in. (2005). Investytsiina pryvablyvist ahrarno-promyslovoho vyrobnytstva rehioniv Ukrainy [Investment attractiveness of agrarian-industrial production of regions of Ukraine] / za red. M.I. Kisilia, M.Iu. Kodenskoï. Kyiv : NNTs IAE. (in Ukrainian)
10. Pilityak A.V. (2004). Investitsionnaya privlekatelnost regionov Ukrainyi: sotsialno-demograficheskiy aspekt [Investment attractiveness of the regions of Ukraine: socio-demographic aspect]. *Ekonomika Ukrainyi*, 8, 82–85. (in Russian)
11. Khobta V.M., Mieshkov A.V., Popova O.Iu. (2005). Aktyvizatsiia i pidvyshchennia efektyvnosti investytsiinykh protsesiv na pidpriemstvakh : monohrafiia [Activation and increase of efficiency of investment processes at the enterprises: a monograph]. Donetsk : NAN Ukrainy, In-t ekonomiky promyslovosti, DNTU. (in Ukrainian)
12. Chervanov D.M. (2003). Menedzhment investytsiinoi diialnosti pidpriemstv : navchalnyi posibnyk [Management of investment activity of enterprises: training aid]. Kyiv : Znannia-Pres. (in Ukrainian)
13. Hrytsaichuk V.F. (2005). Investytsiina pryvablyvist rehionu v umovakh transformatsii ekonomiky Ukrainy [Investment attractiveness of the region in the conditions of transformation of the economy of Ukraine]. *Visnyk Donetskoï derzhavnoï universytetu ekonomiky i torhivli im. M. Tuhan-Baranovskoho. Ekonomichni nauky*, 4, 11–16. (in Ukrainian)
14. Popkov V.P., Semenov V.P. (2001). Organizatsiia i finansirovanie investitsiy [Organization and financing of investments]. Sankt-Peterburg : Piter. (in Russian)
15. Peresada A.A. (2002). Upravlinnia investytsiinykh protsesom : navchalnyi posibnyk [Investment process management: tutorial]. Kyiv : Libra. (in Ukrainian)
16. Golovatyuk V.M., Solovev V.P. Problemno-orientirovannyye podhodyi v otsenke investitsionnoy privlekatelnosti sotsialno-ekonomicheskoy sredy v kontekste innovatsionnogo razvitiya [Problem-oriented approaches in assessing the investment attractiveness of the socio-economic environment in the context of innovation development]. URL: http://iee.org.ua/files/alushta/02-golovatyuk-problemno_or.pdf.
17. Karpinskiy B.A. (2001). Investytsiinyi klimat Ukrainy [Investment climate of Ukraine]. *Finansy Ukrainy*, 7, 139–148. (in Ukrainian)
18. Salimov L.N. (2009). Suschnost investitsionnoy aktivnosti i ee znachenie v upravlenii regionalnoy ekonomikoy [The essence of investment activity and its significance in the management of the regional economy]. *Vestnik Chelyabinskogo gosudarstvennogo universiteta*, 9 (147), 20, 83–88. (in Russian)
19. Mostovschikova I.A., Soloveva I.A. (2013). Investitsionnaya aktivnost i investitsionnyiy profil organizatsii [Investment activity and investment profile of the organization]. *Nauchnyiy dialog. Ekonomika. Pravo. Politologiya*, 7(19), 58–70. (in Russian)
20. Malakhova Yu.A. (2016). Investytsiina pryvablyvist pidpriemstva ta chynnyky, shcho yii vyznachaiut [The investment attractiveness of the enterprise and the factors that determine it]. *Naukovyi visnyk KhDU. Ekonomichni nauky*, 21(2), 55–58. (in Ukrainian)
21. Levchenko T.P., Epaneshnikova O.V. (2012). Otsenka investitsionnoy aktivnosti industrii gostepriimstva [Assessment of the investment activity of the hospitality industry]. *Vestnik SGUTiKD*, 1(19), 54–60. (in Russian)
22. Kazakevich E.A. (2002). Formirovanie investitsionnogo klimata v urbanizirovannom promyshlennom komplekse (metodicheskiy aspekt) [Formation of the investment climate in the urbanized industrial complex (methodical aspect)] : diss. ... kand. ekon. nauk : spets. 08.00.05. Novosibirsk. (in Russian)
23. Grishina I.V., Shahnazarov A.G., Royzman I.I. (2001). Kompleksnaya otsenka investitsionnoy privlekatelnosti i investitsionnoy aktivnosti rossiyskiykh regionov: metodika opredeleniya i analiz vzaimosvyazey [Comprehensive assessment of investment attractiveness and investment activity in Russian regions: a method for defining and analyzing interconnections]. *Investitsii v Rossii*, 4, 5–11. (in Russian)